

עניינו

נבר

הרב יוסף קלזאן שליט"א
רב שכונת קרית משה בירושלים לשעבר, רב במצפה יריחו

טוב שם משמך טוב

ביקשו ממני לכתוב דברי הספד על מרנא ורבנא הרב עובדיה יוסף זצ"ל. אמרתי בליבי, מי אני שאבוא לדבר על ענק שבענקים. מי יבוא אחרי המלך, יחיד בדורו, אשר חבק את כל התורה כולה. וספריו יוכיחו על כך. שלושה תאים בספרייה מלאים חיבוריו. בצעירותו כשיצא לאור ספרו יביע אומר, נדהמתי מעוצם גאונותו, כי לא האמנתי שיש אדם כזה בעולם. וכל שכן עכשיו, לאחר שיצאו לאור רבים מחיבוריו, הכל תמהים מתי הספיק לחבר את כל זה. אין זה אלא מוח אלקטרוני. בור סווד שאינו מאבד כל טיפה של

ביאורים וחידושים להלכה ולמעשה. וכל דבריו בשפה ברורה ובנעימה טהורה, קולע אל השערה ולא יחטיא.

הרבנות הראשית לישראל
רח' המלך ג'ורג' 58
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

בתשובה או להזכיר : Ref. No. 8/15/נ טמ	Jerusalem ט' אלול תשל"ד P. O. B. 7525 Tel. 35212	ביה"ח ירושלים ת"ו ת.ד. 7525 35212 1979
--	---	--

ת ע ו ד ת כ ו ש ר

הרב יוסף קלזאן יצ"ו, כשיר להיות מועמד
לרב המקום בנט-ציונה.

 עובדיה יוסף
 ראשון לציון
 הרב הראשי לישראל

כל מי שממשיך לעסוק בספריו של הרב עובדיה יוסף, מבין כי הוא חי ולא מת. וכמאמר הכתוב (דברים ה' י"ט) את הדברים האלה דיבר ה' וגו' קול גדול ולא יסף, ותרגם אונקלוס קל רב ולא פסיק. הוא לא מת. הוא רק עבר משיבה של מטה לישיבה של מעלה.

קלא

עינינו

נבת

הקב"ה אמר לאדם הראשון, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, כי ביום אכלך ממנו מות תמות (בראשית ב' י"ז). זהו צו עליון שנצטווה האדם הראשון, ואם יפר אותו מיד יקבל את ענשו וימות. ויש לתמוה, איך גזירת ה' על אדם הראשון לא נתקיימה, שהרי הוא אכל מעץ הדעת ולא מת. ועוד, הרי הקב"ה אמר לו כי ביום אכלך ממנו מות תמות, כלומר באותו יום ימות, והלא אדם הראשון חיה תשע מאות ושלושים שנה.

המפרשים כבר עמדו על כך, וביארו שגזירת ביום אכלך ממנו מות תמות, אין הכוונה בה על מיתה פתאומית החותכת את החיים מיד בפעם אחת, אלא הכוונה היא על התחלת המות ולא על סופו. כלומר, אילו לא היתה גזירת מות, היתה אפשרות שהאדם יחיה לעולם, או ימות בזמן מן הזמנים, ורק פרידת הנשמה מן הגוף היתה נחשבת מיתה. אבל לאחר שנגזרה גזירת ביום אכלך ממנו מות תמות, ומתחילה נקצב זמן לחיי האדם, אזי לא רק פרידת הנשמה מן הגוף נחשבת מיתה, אלא גם החיים עצמם הם מות ממושך, כי בכל יום ויום מתקרב האדם אל קיצו, כוחותיו הולכים ומתמעטים, עד שיבוא אל המות המוחלט החותך את החיים של העולם הזה כלה ונחרצה.

ולפי הנחה זאת, האדם מת בעודו חי, ובכל רגע ורגע מתקרב אל המות המוחלט. ולכוונה זו אמרו חז"ל (אבות פרק ג' משנה א') ולאן אתה הולך, למקום עפר רמה ותולעה. דקדקו לומר ולאן אתה הולך, בלשון הווה, לפי שהאדם מעת לידתו הולך ומתקרב אל יום מותו.

וזהו שנאמרה גזירה זו בלשון כפול, מות תמות, מקור ופועל. כי ידוע שמילה כפולה, מקור ופועל, באו להורות על המשכת הפעולה. ולפיכך אמר ה' לאדם הראשון, אם תאכל מעץ הדעת, אזי ביום אכלך ממנו מות תמות, כלומר תגזר עליך המיתה והיא תותחל מיד, כי מות תמות תמיד בכל יום ויום ובכל רגע ורגע.

נמצא שהמות הוא מנת כל היצורים. ולכן רבי מאיר כי הוה מסיים ספרא דאיוב, אמר הכי, סוף אדם למות, וסוף בהמה לשחיטה, והכל למיתה הם עומדים. אשרי מי שגדל בתורה ועמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו, וגדל בשם טוב ונפטר בשם טוב מן העולם, ועליו אמר שלמה (קהלת ז' א') טוב שם משמן טוב ויום המות מיום הולדו (ברכות י"ז ע"א).

המאמר הזה, סוף אדם למות וסוף בהמה לשחיטה והכל למיתה הם עומדים, מביא תנחומים לאדם. כי טבע הוא בכל אדם, שאם יש לו צרה המיוחדת לו, אזי באה לו הרגשה

עניינו

נבת

של עלבון וצער גדול. אבל אם יש לו אחים בצרה, יתמעט כאבו. ועל יסוד זה נבנה המאמר הרגיל בפני בני אדם, צרת רבים חצי נחמה. אפילו אדם חזק ובריא, יתגנבו בליבו מחשבות המיתה ומכאובה, ויראה בדמיונו את אחריתו, כיצד תהיה נפשו פורחת ועולה, פורחת ויורדת, מתאבלת על האיי שופרא דבלי בארעא. אבל החכם המתבונן במקרי החיים, יתנחם מעט בראותו כי גורלו הוא גורל כל נפש חיה, ולא היה איש שלא ראה מות, וכמו שנאמר (תהלים פ"ט מ"ט) מי גבר יחיה ולא יראה מות, ימלט נפשו מיד שאול סלה.

ולכן, רבי מאיר כשהיה מסיים ספר איוב, היה מרגיש אבילות ומרירות נפש מזכרון המות וכל חבליו, והדבר היה מפריע לו בעבודת ה'. נפשו ביקשה נחמה, ומצאה אותה בידיעה שהמות הוא גורל כל בעל חי. ואז נמלט מפיו המאמר הזה, סוף אדם למות, וסוף בהמה לשחיטה, והכל למיתה הם עומדים. הידיעה הזאת הרגיעה את סערת נפשו, ואז היתה לו אפשרות להמשיך בעבודת ה', עבודת הקודש.

אבל הניחום הזה לא היה מספיק לו לרבי מאיר, ולכן סיים ואמר, אשרי מי שגדל בתורה וכו' ונפטר בשם טוב מן העולם. הוא הביט יותר רחוק, איך יראה האדם שנפשו לא תנצל מן המות גם אחרי חיי עושר ואושר, וביום מן הימים יוכרח להיפרד מהחיים האהובים לו, ואזי יעבור עליו צל יגון קודר ויתייאש. לכן יאמר לנפשו, אם אין מנוס משאול, מה ישווה לו כל החיים, מה ישווה לו כל הרכוש, ולמה לו כל הפעולות. יש בני אדם שמתנחמים בבניהם, בחשבם שהם עצם מעצמיהם ובשר מבשרם, והם ימשיכו את השלשלת, וכאילו בזה יחיו חיים נצחיים. הנחמה הזו היא משאת שוא ומדוחים. האם בטוחים הם בחיי בניהם, הלא היו הרבה מקרים שגם משפחות גדולות לא נשאר להן זכר.

ולכן, רבי מאיר אחרי שסיים ספר איוב, עלו רעיונות אלו על ליבו, וביטאם במאמר סוף אדם למות וכו', ואם כן מה יתרון לאדם בכל עמלו. ואל תאמר הלא יניח האדם בניו אחריו, והם ישאו גרעינו לדורות, כי הרי הכל למיתה הם עומדים. כלומר, גם בניו של האדם ימותו. ולכן גמר אומר שתכלית האדם בעולמו הוא להתגדל על ברכי התורה, ולהיות ירא ה' וסר מרע, ולהפטר מן העולם הזה בשם טוב, ואז זכרו לא יאסף ויזכה לחיי עולם (תורת האגדה).

מִרְן הַמְנוּחַ הַלֵּךְ בְּשִׁיטָתוֹ זֶה שֶׁל רַבֵּי מֵאִיר. הוּא יָדַע הֵיטֵב מֵהוּ עֵיקַר תְּפִקִּידוֹ שֶׁל הָאָדָם בְּחַיִּים, וְהֵבִין כִּי תַעֲוֹדָתוֹ הָעֵיקֶרִית הִיא מֵה שֶׁקֶבַע רַבֵּי מֵאִיר, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁגִּדַּל בְּתוֹרָה, וְעִמְלוֹ בְּתוֹרָה, וְעוֹשֶׂה נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרוֹ. רַבְּנוּ הַמְנוּחַ קִיִּים זֹאת בְּמִלּוֹא הַמּוֹבֵן.

עינינו

גברת

לא היו מתחרים ל, עילוי מבגדד'

הרב עובדיה יוסף נבחר כרבה הספרדי הראשי של תל-אביב

הבית הצנוע ברחוב אליקנה 28 שבשכונת תל-ארוזה הצפונית בירושלים, הומה מאז ערב שבת מאלפי מבקרים וטובל בים של זרי פרחים. כמעט כל יהודי מבני עדות המזרח בירושלים רואה כבוד וזכות לעצמו לבוא אישית וללחוץ את ידו של הרב עובדיה יוסף, שנבחר ביום ששי לכהן כרבה הספרדי הראשי של תל-אביב והרב, צנוע, שתקן וענותן כתמיד –

הרב עובדיה יוסף
אשם ב„ציונות“...

ניצב בעצמו בפתח ביתו ומקבל כל אדם בסבר פנים יפות וב"לחצת יד חמה. ה„עילוי מבגדד“ – כך כינהו במשך שנים רבות על שם עיר הולדתו בגדד. שבת 11 ליל 47 שנים ומשם עלה יחד עם הוריו ומשפחתו הגדולה בהיותו ילד בן 3. כבר בילדותו נהג ללמוד אצלו כשרונות בלתי רגילים. שקדן היה, חרוץ, מעמיק מחשבה ובעל לב רם מוח פתוחים. מלמדיו הראשונים גיבאו לו גדולות.

בירושלים התחנך בישיבות ואת מרבית תלמודו רכש בישיבת „טורת יוסף“ המהוללת. חיש מהר הפך שם למלומד ולמרבץ תורה. צעיר לימים היה וכבר יצאו לו מוניטין בעולם הרבני כתלמיד חכם מובהק. כד"מיד שאינו מאבד טיפה, בקיא בתלמוד, בפוסקים ובכל הספרות ההלכתית של ראשונים ואחרונים. בשנת 1946 הוזמן על ידי קהילת קהיר לבוא ולהטות את הכהונה של סגן הרב הראשי, הרב חיים נחום אפנדי ולהנהיג חלכה בבית הדין הרבני. הוא קיבל את ההזמנה ונשאר שם עד סרוץ מלחמת הקוממיות, כאשר שלטונות קהיר תאשימו אותו בציונות וגירשהו מגבולות מצרים. לפני כ"ט שנים נבחר להיות חבר בבית-הדין הרבני הגדול לערצורים, בירושלים. ועתה, בבחירות לרבנות הראשית בתל-אביב, לא קמו לו מתחרים והוא נבחר פה אחד.

שמעתי מפי רבנים גדולים פסקים והלכות, אבל כשהייתי שומע את דרשותיו של מרן, הייתי נדהם ומשתאה כיצד הוא מביא ראיות מתוך עשרות ספרי שו"ת, כאילו הכל מצולם מול עיניו, כאילו הכל חרוט על לוח ליבו. ואז הגעתי למסקנה שהוא יחיד בדורו.

הסתלקותו באה עלינו כרעם ביום בהיר. מי ימלא את החלל הריק. אמנם חז"ל אמרו (קידושין ע"ב ע"ב) אין צדיק נפטר מן העולם עד שנברא צדיק כמותו, שנאמר (קהלת א' ה') זורח השמש ובא השמש. והקשו המפרשים הלא אמרו חז"ל (ירושלמי ברכות פרק ב' הלכה ח') תלמיד חכם שמת, מי מביא לנו חליפתו, מי מביא לנו תמורתו. ותירצו שאם לא יהיה כמותו במקומו, אזי יהיה במקום אחר. אך בינתיים אנחנו לא רואים שיש לו למרן זצ"ל חליפין או תמורה. לפיכך אנחנו מתנחמים בספריו ובחיבוריו, כאילו הוא חי אתנו.

תנצב"ה.